

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Kranj

**STROKOVNE ZASNOVE
VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
za območje Občine Komenda**

Vodja območne enote: Miloš Ekar

Kranj, februar 2008

Skalickega ulica 1, p.p. 250, SI-8000 Novo mesto
telefon: +386 (0)7 393 15 40, telefaks: +386 (0)7 393 15 90
e-pošta: tajnistvo.nm@zvks.si
<http://www.zvks.si>

Registracija: 1/32177/06, Matična številka: 1423215005
Standardna klasifikacija dejavnosti/šifra podrazreda: 92.522
Identifikacijska številka: SI45991413
Transakcijski račun: 01100-6030381005

Vsebina

1 UVOD	3
2 PRAVNE OSNOVE	4
2.1 ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI.....	4
2.2 DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE:	4
3 SPLOŠNA IZHODIŠČA	6
4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI	7
4.1 REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	7
4.2 REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE	8
4.3 REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE	9
4.4 REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE	9
4.5 REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	9
4.6 REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE.....	10
4.7 REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	10
4.8 REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE.....	10
4.9 VPLIVNO OBMOČJE	11
5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	12

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju – ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdelava Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj (v nadaljevanju ZVKDS OE Kranj), kot pristojna strokovna javna služba.

Za območje občine Komenda so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene naslednje strokovne zasnove:

Varstvo kulturne dediščine. Strokovne podlage za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Komenda, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju, Kranj, december 2000.

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) pa so bile izdane za potrebe priprave prostorskih aktov, ki veljajo na območju občine Komenda naslednje (kulturnovarstvene) smernice:

Smernice za varstvo kulturne dediščine za strategijo prostorskega razvoja občine Komenda, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj, Kranj, avgust 2005.

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi,...) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturnovarstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD).

Ker je bilo za območje občine Komenda izdelanih več strokovnih zasnov, datiranih v različnih časovnih obdobjih, katerih vsebina je bila občini posredovana s smernicami za različne prostorske akte, je ZVKDS OE Kranj z namenom boljšega pregleda in jasnosti, izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen) za območje občine Komenda.

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage:

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Državni razglasitveni akti:

Odločba o zavarovanju kulturnozgodovinsko pomembnih knjižnic, Ur.l. LRS, št. 12/51-64.

Občinski razglasitveni akti:

Odlok o razglasitvi cerkve sv. Klementa v Suhadolah za kulturni spomenik lokalnega pomena, Uradne objave (Glasilo občine Komenda), št. 4/2001-2

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovu objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);
- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, georadarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanc) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovo (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovu z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovu drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);

- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco;
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Legenda

* EŠD		EŠD (za vpisane enote) ali oznaka predloga (za enote v postopku vpisa)
* ime		Ime enote iz registra.
* tip		Tip enote dediščine (po tipologiji RKD).
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
* kategorija		Kategorija varstvenega režima
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
* SDP		Razglasitev za spomenik državnega pomena
	SDP	enota je razglašena za SDP
		enota je ovrednotena na SDP
opombe_varstvo		Tip varstvenih usmeritev. – tipi varstvenih usmeritev na osnovi tipa enote v RKD (v opisni obliki) in dodaten ti varstva, če je potrebno
opombe		Opombe glede vključitve v seznam / izključitve iz seznama.

Zap. št.	EŠD	Ime	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
1.	8844	Breg pri Komendi - Domačija Breg pri Komendi 6	2	2		stavbna dediščina	
2.	14605	Breg pri Komendi - Slopno znamenje	3	2		stavbna dediščina	
3.	15152	Breg pri Komendi - Villa rustica pri Vodicach	1	2		arheološka dediščina	
4.	20638	Gmajnica - Naselbina na Krtini	1	2		arheološka dediščina	
5.	15119	Gmajnica - Znamenje	3	2		stavbna dediščina	
6.	9023	Gora pri Komendi - Antična naselbina	1	2		arheološka dediščina	
7.	15121	Gora pri Komendi - Hiša Gora pri Komendi 28	2	2		stavbna dediščina	
8.	15120	Gora pri Komendi - Hiša Gora pri Komendi 7	2	2		stavbna dediščina	
9.	15122	Gora pri Komendi - Prazgodovinska naselbina Valerca	1	2		arheološka dediščina	
10.	15123	Gora pri Komendi - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
11.	15124	Klanec - Domačija Klanec 5	2	2		stavbna dediščina	
12.	15125	Klanec - Hiša Klanec 30	2	2		stavbna dediščina	
13.	15126	Klanec - Hiša Klanec 48	2	2		stavbna dediščina	
14.	15127	Klanec - Hiša Klanec 6	2	2		stavbna dediščina	
15.	15131	Klanec - Partizanska bolnišnica	5	2		memorialna dediščina	
16.	15128	Klanec - Prazgodovinska naselbina	1	2		arheološka dediščina	
17.	20641	Komenda - Arheološko najdišče ob Glavarjevi cesti	1	2		arheološka dediščina	
18.	10054	Komenda - Arheološko najdišče sv. Peter	1	2		arheološka dediščina	
19.	231	Komenda - Cerkev sv. Petra	3	2	valor	stavbna dediščina	
20.	15130	Komenda - Domačija Glavarjeva 40	2	2		stavbna dediščina	
21.	15129	Komenda - Domačija Zajčeva 23	2	2		stavbna dediščina	
22.	232	Komenda - Grad	2	2		stavbna dediščina	
23.	10057	Komenda - Gradišče	1	2		arheološka dediščina	
24.	10056	Komenda - Hiša Jezerškova 5	2	2		stavbna dediščina	
25.	14201	Komenda - Kapelica Lurške Matere božje	3	2		stavbna dediščina	
26.	10055	Komenda - Kapelica sv. Petra	3	2		stavbna dediščina	
27.	10058	Komenda - Kip Petra Pavla Glavarja	5	2		memorialna dediščina	
28.	233	Komenda - Knjižnica Petra Pavla Glavarja	2	1	valor	stavbna dediščina	
29.	14627	Komenda - Malteška komenda	7	2		naselbinska dediščina	
30.	10053	Komenda - Pokopališče	5	2		memorialna dediščina	
31.	14138	Komenda - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
32.	9412	Komenda - Spomenik padlim v prvi svetovni vojni	5	2		memorialna dediščina	
33.	20640	Komenda - Villa rustica na Štrcinovi njivi	1	2		arheološka dediščina	
34.	234	Komenda - Znamenje	3	2		stavbna dediščina	
35.	10051	Komenska Dobrava - Domačija Komenska Dobrava 12	2	2		stavbna dediščina	
36.	470035	Komenska Dobrava - Matijovčeva sušilnica za sadje	2	2		stavbna dediščina	

Zap. št.	EŠD	Ime	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
37.	14202	Komenska Dobrava - Razpelo	3	2		stavbna dediščina	
38.	14139	Komenska Dobrava - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
39.	470036	Komenska Dobrava - Vrtačnikov čebelnjak	2	2		stavbna dediščina	
40.	15132	Komenska Dobrava - Znamenje pri hiši Komenska Dobrava 12	3	2		stavbna dediščina	
41.	15133	Komenska Dobrava - Znamenje pri hiši Komenska Dobrava 9	3	2		stavbna dediščina	
42.	20639	Križ pri Komendi - Arheološko najdišče Tabor	1	2		arheološka dediščina	
43.	15221	Križ pri Komendi - Cerkev na Gaušku	1	2		arheološka dediščina	
44.	1904	Križ pri Komendi - Cerkev sv. Pavla	3	2		stavbna dediščina	
45.	15134	Križ pri Komendi - Domačija Križ 44	2	2		stavbna dediščina	
46.	12856	Križ pri Komendi - Domačija Križ 47	2	2		stavbna dediščina	
47.	14629	Križ pri Komendi - Grad	13	2		ostalo	
48.	15135	Križ pri Komendi - Hiša Križ 41	2	2		stavbna dediščina	
49.	15136	Križ pri Komendi - Kapelica Marije Kraljice	3	2		stavbna dediščina	
50.	14203	Križ pri Komendi - Kapelica sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
51.	15220	Križ pri Komendi - Neolitska naselbina	1	2		arheološka dediščina	
52.	440201	Križ pri Komendi - Prazgodovinska in poznoantična naselbina Brezovica	1	2		arheološka dediščina	
53.	14236	Križ pri Komendi - Spominska plošča Antonu Brezniku	5	2		memorialna dediščina	
54.	15096	Križ pri Komendi - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
55.	470038	Križ pri Komendi - Vaško perišče	2	2		stavbna dediščina	
56.	20637	Križ pri Komendi - Villa rustica Podgavšek	1	2		arheološka dediščina	
57.	470039	Križ pri Komendi - Žnidarjev kozolec	2	2		stavbna dediščina	
58.	15137	Mlaka pri Komendi - Kapelica	3	2		stavbna dediščina	
59.	15138	Mlaka pri Komendi - Slopno znamenje	3	2		stavbna dediščina	
60.	15139	Mlaka pri Komendi - Znamenje	3	2		stavbna dediščina	
61.	1902	Moste pri Komendi - Cerkev sv. Boštjana	3	2		stavbna dediščina	
62.	15140	Moste pri Komendi - Domačija Moste 63	2	2		stavbna dediščina	
63.	10760	Moste pri Komendi - Domačija Moste 69	2	2		stavbna dediščina	
64.	10637	Moste pri Komendi - Kapelica v jedru vasi	3	2		stavbna dediščina	
65.	10761	Moste pri Komendi - Mežnarija	2	2		stavbna dediščina	
66.	14204	Moste pri Komendi - Razpelo	3	2		stavbna dediščina	
67.	10711	Moste pri Komendi - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
68.	10762	Moste pri Komendi - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
69.	20642	Nasovče - Arheološko območje	1	2		arheološka dediščina	
70.	470037	Nasovče - Hiša Nasovče 14	2	2		stavbna dediščina	
71.	14205	Nasovče - Razpelo ob hiši Nasovče 25	3	2		stavbna dediščina	
72.	15141	Nasovče - Znamenje ob cesti Kranj-Moste	3	2		stavbna dediščina	
73.	15142	Nasovče - Znamenje pri Karlu	3	2		stavbna dediščina	
74.	15143	Nasovče - Znamenje pri Matevžovcu	3	2		stavbna dediščina	
75.	15145	Podboršt pri Komendi - Domačija Podboršt pri Komendi 16	2	2		stavbna dediščina	

Zap. št.	EŠD	Ime	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
76.	15144	Podboršt pri Komendi - Domačija Podboršt pri Komendi 19	2	2		stavbna dediščina	
77.	15146	Podboršt pri Komendi - Slopno znamenje	3	2		stavbna dediščina	
78.	15147	Podboršt pri Komendi - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
79.	15222	Podboršt pri Komendi - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
80.	15148	Podboršt pri Komendi - Znamenje pred hišo Podboršt pri Komendi 7	3	2		stavbna dediščina	
81.	15149	Suhadole - Arheološko najdišče Dolge njive	1	2		arheološka dediščina	
82.	1903	Suhadole - Cerkev sv. Klementa	3	1		stavbna dediščina	
83.	10770	Suhadole - Gospodarsko poslopje pri hiši Suhadole 15b	2	2		stavbna dediščina	
84.	470040	Suhadole - Hiša Suhadole 35	2	2		stavbna dediščina	
85.	10645	Suhadole - Kapelica na vaškem trgu	3	2		stavbna dediščina	
86.	10647	Suhadole - Kapelica ob cesti proti Topolam	3	2		stavbna dediščina	
87.	10646	Suhadole - Kapelica v križišču	3	2		stavbna dediščina	
88.	10771	Suhadole - Vas	7	2		naselbinska dediščina	
89.	10648	Suhadole - Znamenje	3	2		stavbna dediščina	
90.	5158	Udin boršt - Obveščevalna točka Poljana	5	1		memorialna dediščina	
91.	15245	Žeje pri Komendi - Grobišče povojnih žrtev	5	2		memorialna dediščina	
92.	15150	Žeje pri Komendi - Kapelica sv. Družine	3	2		stavbna dediščina	
93.	14245	Žeje pri Komendi - Spominsko znamenje talcem	5	2		memorialna dediščina	
94.	15151	Žeje pri Komendi - Villa rustica	1	2		arheološka dediščina	